Maa- ja metsätalousministeriö

4.11.2025

Ruokaosasto
Neuvotteleva virkamies Jukka Virolainen

Eduskunnan talousvaliokunta

Viite Talousvaliokunta 5.11.2025 klo 11.10 / asiantuntijalausunto

Asia E 66/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: E-kirje: Komission tiedonanto EU:n varastointistrategiasta

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa maa- ja metsätalousministeriölle (MMM) on määritelty strategisiksi tehtäviksi elintarvike- ja vesihuollon turvaaminen, tulva- ja kuivuusriskien hallinta sekä patoturvallisuuden varmistaminen. Näistä lähtökohdista MMM pitää komission esittämää EU:n varastointistrategiaa sekä sen toimenpiteitä perusteltuina ja kannatettavina. Kyseessä on laaja-alainen strategia, jossa tunnistetaan varastoinnin ja materiaalisen varautumisen merkitys EU-tasolla. Strategian onnistunut toimeenpano ja seuranta ovat keskeisiä, jotta jäsenvaltiot voivat hyödyntää sitä tehokkaasti. Suomen näkökulmasta on tärkeää, että strategia vahvistaa EU:n ja sen jäsenvaltioiden huoltovarmuutta ja varautumista, tukien samalla Suomen kansallisia rakenteita.

EU:n varastointistrategia perustuu maaliskuussa 2025 hyväksyttyyn EU:n varautumisunionistrategiaan ja sisältyy sen toimintasuunnitelmaan. MMM pitää myönteisenä, että strategiassa on huomioitu myös Niinistön raportin suosituksia, kuten pyrkimys integroida nykyiset alakohtaiset varastointitoimet ja parantaa kriittisten resurssien saatavuutta koko EU:n alueella. Sekä varautumisunionistrategiassa että Niinistön raportissa ruoka- ja vesihuolto on tunnistettu yhteiskunnan toiminnan kannalta elintärkeiksi toiminnoiksi.

Strategian tavoitteena on yhdistää EU:n ja jäsenvaltioiden sektorikohtaiset varastointitoimet, parantaa pääsyä kriittisiin resursseihin koko EU-alueella sekä vahvistaa julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä materiaalisen varautumisen alalla. MMM korostaa, että strategia kohdistuu yhteiskunnan toimintojen kannalta välttämättömiin tuotteisiin, kuten lääkkeisiin, energiaan, elintarvikkeisiin ja raaka-aineisiin.

Strategian toimeenpanossa on tärkeää, että yksityinen sektori otetaan laajasti mukaan, kuten Suomessa on tehty osana huoltovarmuutta myös elintarvike- ja vesihuollossa. Yksityiset toimijat omistavat suuren osan kriittisestä infrastruktuurista ja vastaavat merkittävästä osasta varautumisen kannalta keskeisiä palveluita, tuotantoa ja toimitusketjuja. Uhkiin vastaamiseksi harjoittelu ja tiedonvaihto yksityisen sektorin sekä jäsenvaltioiden välillä on olennaista.

MMM katsoo, että Suomen kokonaisturvallisuuden yhteistoimintamalli tarjoaa hyödyllisiä periaatteita EU:n varautumisen ja kriisitoiminnan kehittämiseen. On tärkeää, että strategian toimeenpano ja eurooppalainen toimintamalli rakennetaan tiiviissä jäsenvaltioiden välisessä yhteistyössä. Samalla MMM muistuttaa, että jokainen jäsenvaltio vastaa omasta varautumisestaan ja huoltovarmuudestaan. Tämä korostuu erityisesti Suomessa, jossa huoltovarmuuden taso on korkea.

EU-tason toimenpiteiden tulee täydentää ja vahvistaa kansallisia rakenteita, ei heikentää niitä. MMM pitää tärkeänä, että varastointistrategian toimeenpano ei vaaranna kansallista varmuus-, velvoite- ja turvavarastointijärjestelmää, joka tukee sekä valtion että suomalaisten kriittisten toimijoiden resilienssiä.